

Houdbaarheidsonderzoek Wmo 2015

De Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) van 2015 markeert een belangrijke verschuiving in het Nederlandse sociaal beleid. De WMO 2015 verving eerdere wetten en bracht aanzienlijke veranderingen in de financiering en verantwoordelijkheden voor sociale voorzieningen. Een van de belangrijkste doelstellingen was de bevordering van zelfredzaamheid en participatie van burgers, waarbij gemeenten een sleutelrol kregen in de uitvoering.

Een kritiekpunt was de overgang van de algemene Wet bijzondere Ziektelasten (AWBZ) naar de Wmo, waarbij gemeenten naast de voorzieningen en de huishoudelijke ondersteuning ook verantwoordelijk werden voor taken zoals begeleiding en dagbesteding. Dit leidde tot zorgen over mogelijke ongelijkheden en tekorten in dienstverlening.

Op 5 februari 2024 heeft Staatssecretaris Van Ooijen (VWS) het eerste deelproduct van het houdbaarheidsonderzoek Wmo 2015 aangeboden aan de tweede kamer: Het rapport 'Historische analyse Wmo 2015'. Het onderzoek richt zich op de houdbaarheid van de Wmo 2015 als stelselwet.

In de propositie 'De winst van het sociaal domein' zijn de randvoorwaarden uitgewerkt die gemeenten nodig hebben om de opgaven te kunnen realiseren. Daarmee leveren gemeenten een bijdrage aan het toegankelijk en betaalbaar houden van het zorgstelsel.

Propositie

In de propositie 'De Winst van het sociaal domein' vragen de gemeenten aandacht van het rijk voor drie opgaven: het herstellen van bestaanszekerheid, het vergroten van kansengelijkheid en het makkelijker maken van gezond leven.

Hoe behouden we de Wmo?

De houdbaarheid van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) is een cruciaal aspect gezien de voortdurende ontwikkelingen in de maatschappij en de zorg. Enkele overwegingen voor de houdbaarheid van de Wmo zijn:

- 1. Demografische veranderingen:** De vergrijzing en de toename van het aantal ouderen kunnen druk uitoefenen op de behoefte aan zorg. Het is belangrijk dat de Wmo flexibel genoeg is om hierop in te spelen;
- 2. Financiële duurzaamheid:** Het budget en de financieringsstructuur moeten duurzaam zijn op de lange termijn. Veranderingen in de economie kunnen de beschikbare middelen beïnvloeden, wat gevolgen heeft voor de uitvoering van de Wmo;

3. **Evaluatie van beleidseffectiviteit:** Door regelmatige evaluaties kan worden beoordeeld of de WMO de beoogde doelen bereikt en of aanpassingen nodig zijn. Het beleid moet zich aanpassen aan nieuwe inzichten en behoeften van de samenleving;
4. **Participatie en inclusie:** Het bevorderen van participatie en inclusie moet een kernpunt blijven. Dit vereist voortdurende aandacht voor gelijke kansen en het wegnemen van barrières voor mensen met een beperking;
5. **Technologische ontwikkelingen:** Innovaties in de gezondheidszorg en technologie kunnen de manier waarop zorg wordt verleend transformeren. De WMO moet zich aanpassen aan deze veranderingen en mogelijkheden benutten;
6. **Burgerparticipatie:** Het betrekken van burgers bij besluitvorming en beleidsvorming is essentieel voor het waarborgen van draagvlak en het afstemmen van de WMO op daadwerkelijke behoeften.

Een doordachte aanpak, regelmatige evaluaties en aanpassingen aan veranderende omstandigheden kunnen bijdragen aan de houdbaarheid en effectiviteit van de WMO op lange termijn.

Om de doelstelling te behalen stellen gemeenten dat: “Samenhang die de huidige grenzen en blokkades opheft tussen vraagstukken, domeinen en financiers. We weten dat we daarmee veel vragen, maar alleen in samenhang rendeert de aanpak en creëren we meerwaarde voor inwoners.”

Iets wat vanuit Sedgwick Werk & Welzijn alleen maar onderstreept kan worden.

Afgelopen periode kwamen wij op bezoek bij een 75-jarige dame, die als gevolg van een val haar dijbeen had gebroken. Dagelijks “beklom” zij haar douchecabine waarin maar net een douchestoeltje paste. Zittend douchen kon maar net, de douchedeur kon echter niet meer dicht.

Na overleg met de particuliere verhuurder kregen wij de volgende reactie: “Hoewel een douchezitje en muurbeugels niet alle problemen wegneemt waar uw cliënte mee kampt is dit voor ons de enige optie waar wij toestemming voor geven. Daarnaast kan er een (demontabel) plateau met leuning op hoogte van de douchebak gemaakt worden zodat er genoeg beweegruimte is voor het in- en uitstappen. De kosten voor deze voorzieningen komen voor eigen rekening en dienen bij opzegging van de huurovereenkomst weer verwijderd te worden.”

Om in deze woning een adequate oplossing te kunnen realiseren hebben wij de ondersteuning nodig van de Wmo. Voor de aanpassingen die onder de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) vallen, is geen toestemming van de verhuurder nodig. Bij een Wmo-aanpassing bepaalt de gemeente of een aanpassing noodzakelijk is.

De Wmo biedt veel garantie maar werpt ook drempels op, of werkt die juist weg. Communicatie tussen alle partijen heft blokkades op en voorkomt het spreekwoordelijke “van het kastje naar de muur” systeem waarin belanghebbenden nogal eens in beland raken.

Beleidskeuze

Op basis van de onderzoeken krijgen gemeenten en het rijk een gezamenlijk beeld van de opgave om de Wmo 2015 uitvoerbaar te houden. De gemeenten en het rijk kunnen samen proactief sturen op fundamentele vraagstukken op langere termijn. Een mooie taak voor het nieuwe kabinet.

Tevens zal de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, in overleg gaan met het rijk omdat de huidige groei van het gemeentefonds onvoldoende is.

Interesse om de kamerbrief, de beslisnota of de historische analyse terug te lezen, klik hier.

Convenant

Moeten we dan terug naar het convenant? Ik denk dat er veel partijen zijn die dat niet meer zien zitten. Er is niet voor niks gestopt met het sluiten van een convenant. De oplossing zit hem toch echt in de verbinding zoeken om problemen zoals in bovenstaande situatie te voorkomen.

Samenwerking met gemeente

De samenwerking met gemeente gaat echter verder dan de Wmo. Naast de Wmo is de gemeente ook de uitvoerder van de schuldhulpverlening, de uitvoerder/ verstrekker van de gehandicapten parkeerkaart/ parkeerplaats, de uitvoering van de Jeugdwet en ingezetenen van de adviescommissie Verhuisurgentie.

Verhuizen terwijl de gemeente een schuldbemiddeling of schuldsanering traject uitrolt, lukt veelal niet. Dit is soms als gevolg van beperkingen toch echt nodig. Financieringstrajecten vanuit een verzekeraar, komen als je even niet oplet direct in het potje van de budgetbeheerder terecht. Ook hierin zal er een samenwerking met bovenstaande professionals gezocht moeten worden. Wilt u meer over dit onderwerp weten of een keer een presentatie/workshop bijwonen, laat het ons dan weten via zorgschade@nl.sedgwick.com.